

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1.1 ประชากรเป้าหมาย (target population) คือ ผู้ประกอบการเลี้ยงเป็ดเนื้อที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงเป็ดเนื้อจากกรมปศุสัตว์ในเขตภาคตะวันออกของประเทศไทย จาก 7 จังหวัด ดังนี้ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทราจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว

1.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย (accessible population) คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดเนื้อที่มีศักยภาพการเลี้ยงมากกว่า 2000 ตัวต่อรุ่น จำนวน 112 ฟาร์ม เนื่องจากมีจำนวนน้อยจึงเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรในการวิจัย

จังหวัด	จำนวนตัวอย่าง (ฟาร์ม)
จันทบุรี	16
ชลบุรี	20
ตราด	16
ระยอง	18
ฉะเชิงเทรา	16
ปราจีน	20
สระแก้ว	6

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 องค์ประกอบของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งคำถามออกเป็น 6 ตอน ได้แก่

2.1.1 **ข้อมูลส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร** ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกภายในครัวเรือน ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพของคนในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ของครัวเรือนภาคการเกษตร รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตร รายจ่ายรวมของครัวเรือน สถานะหนี้สินของครัวเรือน หนี้สินรวมของครัวเรือน พื้นที่ถือครองทางการเกษตร การเป็นสมาชิกและการมีตำแหน่งทางสังคมทางสังคม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกเป็นแบบให้เลือกคำตอบเดียว และคำถามปลายเปิดคือแบบให้กรอกข้อมูล

2.1.2 **สภาพการผลิตเปิดเนื้อของเกษตรกร** ประกอบด้วย ขนาดฟาร์ม จำนวนโรงเรือน ลักษณะโรงเรือน ประสิทธิภาพในการเลี้ยง จำนวนแรงงานภายในฟาร์ม ลักษณะการเลี้ยง จำนวนรอบการเลี้ยงต่อปี จำนวนเปิด และการพักเล้า และการจัดการอื่นๆ ภายในฟาร์ม ซึ่งได้แก่ แหล่งที่มาของลูกเปิด วัสดุรองพื้น อาหาร แหล่งน้ำ ระยะเวลาในการเลี้ยงแต่ละรุ่น ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกเป็นแบบให้เลือกคำตอบเดียว

2.1.3 **ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงเปิดเนื้อของเกษตรกร** ประกอบด้วย โครงสร้างและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโรงเรือน ต้นทุน ผลตอบแทน รายได้ และภาระหนี้สินในการเลี้ยงเปิดเนื้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกเป็นแบบให้เลือกคำตอบเดียว และคำถามปลายเปิดให้กรอกข้อมูล

2.1.4 **ความพร้อมของเกษตรกรในการเลี้ยงเปิดแบบมีสัญญาผูกพัน** ประกอบด้วย ทำเลที่ตั้งของฟาร์มตรงตามรูปแบบ ลักษณะของฟาร์มเป็นไปตามมาตรฐานฟาร์มกำหนด ลักษณะของโรงเรือนตรงตามแบบที่บริษัทกำหนด มีแหล่งน้ำใช้เพียงพอ อุปกรณ์การเลี้ยงครบเพียงพอต่อปริมาณเปิด มีหลักทรัพย์ค้ำประกันตามสภาพการผลิตประกอบด้วย ที่ดิน หนังสือค้ำประกันวงเงินจากธนาคาร จำนวนและปริมาณการเลี้ยงต่อรุ่น การประกันราคารับซื้อเปิด สินเชื่อในการผลิต

ลักษณะคำถามปลายเปิด ส่วนคำตอบจำแนกระดับความพร้อมเป็น ระดับได้แก่ มากปานกลาง และน้อย โดยการหาค่าคะแนน ตามเกณฑ์ดังนี้

ความพร้อมน้อย ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1

ความพร้อมปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2

ความพร้อมมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3

2.1.5 ศักยภาพของเกษตรกรในการเลี้ยงเป็ดตามระบบมาตรฐานฟาร์มเป็ดเนื้อ

ความเห็นของเกษตรกรในการเลี้ยงเป็ดเนื้อตามระบบมาตรฐานฟาร์มเป็ดเนื้อประกอบด้วยกลุ่มคำถาม 4 กลุ่ม ได้แก่องค์ประกอบของฟาร์ม การจัดการฟาร์ม การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นคำถามปลายเปิด โดยตอบใช่ หรือไม่ใช่

2.1.6 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดเนื้อ

1) ปัญหาในการส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดเนื้อ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับปัญหา ของเกษตรกรต่อการจัดการฟาร์มเป็ดเนื้อ ลักษณะปลายเปิดให้เลือกตอบ

จำแนกระดับปัญหาในการเลี้ยงเป็ดเนื้อเป็น 3 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง และน้อย โดยนำมาหาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

มีปัญหาเล็กน้อย ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1

มีปัญหาปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2

มีปัญหาหนัก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3

2) ข้อเสนอแนะการส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดเนื้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเลี้ยงเป็ดเนื้อแบบมีสัญญาผูกพัน โดยระบุว่าแต่ละประเด็นมีความจำเป็นอยู่ในระดับใด โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

จำเป็นน้อย ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1

จำเป็นปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2

จำเป็นมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3

2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์

โดยการกำหนดตัวแปรที่ต้องการในประเด็นต่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว จึงกำหนดตัวชี้วัดและมาตรวัดตัวแปรในแต่ละประเด็นตามที่กำหนดไว้ หลังจากนั้น นำตัวแปรตามประเด็นตัวชี้วัดและมาตรวัดมาสร้างเป็นคำถามซึ่งคำถามประกอบด้วย 2 ลักษณะได้แก่

- 1) คำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบหรือคำถามเปิด
- 2) คำถามประเภทเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลอย่างเต็มที่หรือคำถามปลายเปิด

2.3 การทดสอบเครื่องมือการวิจัย

2.3.1 การตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ (content validity)

ทำก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อตรวจสอบว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมานั้น สามารถวัด

ได้ตรงตามที่ต้องการ ครอบคลุมเนื้อหาขอบเขตของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา ความเข้าใจภาษา ตรงกับคำถาม โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และแก้ไข แบบสัมภาษณ์ ตามคำแนะนำให้เกิดความสมบูรณ์ ก่อนจะนำไปทดสอบกับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดเนื้อ ต่อไป

2.3.2 การทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ (reliability) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปทำการทดสอบกับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดเนื้อของจังหวัดชลบุรี จำนวน 20 ราย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ จากนั้นจึงนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้ไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha) โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา นี้

1) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตเป็ดเนื้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.8712

2) ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดเนื้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.8917

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การเตรียมการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยต้องเตรียมการก่อนออกภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

3.2 การกำหนดวัน เวลา และสถานที่เก็บข้อมูล

ผู้วิจัยมีการกำหนดวันและเวลาและสถานที่ที่จะไปเก็บข้อมูล รวมทั้งมีการนัดหมายล่วงหน้า กับผู้ให้ข้อมูล

3.3 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการเดินทาง

เช่น ปากกา กล้องถ่ายภาพ แบบสัมภาษณ์ การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ในเขตพื้นที่ที่จะไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การสัมภาษณ์ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม 2559 โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) แนะนำตัวผู้เก็บ แนะนำตัวว่าเป็นใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะมาทำอะไรให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์รู้จักก่อนที่จะให้เกษตรกรทำการตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจกับผู้สัมภาษณ์

2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับผู้สัมภาษณ์อย่างไร และชี้แจงความสำคัญของข้อมูลงานวิจัยแก่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงครบถ้วน

3) เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ อธิบายคำถามที่มีในแบบสัมภาษณ์โดยใช้คำอธิบายที่ทำให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เข้าใจง่าย พยายามให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอบในประเด็นของแบบสัมภาษณ์

4) เริ่มดำเนินการทำแบบสัมภาษณ์ อธิบายคำถามที่มีในแบบสัมภาษณ์โดยใช้คำอธิบายที่ทำให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เข้าใจ

3.5 การสิ้นสุดการสัมภาษณ์

มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1) การทบทวนความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล ข้อมูลที่ได้รับจากตัวอย่าง นำมาทบทวนอีกครั้งเพื่อความถูกต้อง

2) กล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน